

نگاهی بر چشم انداز روستاهای هدف گردشگری همدان در سال ۲۰۲۰

گردشگری روستایی در همدان رو به کدامین سو؟!

داخلی و خارجی حس نوستالژیکی ایجاد می‌کند و همین امر موجب جذب مخاطبان می‌شود. مدرس و مشاور دوره‌های مدیریت، کسب وکار و کارآفرینی تصریح کرد: همدان به عنوان شهری غیرصنعتی می‌تواند با جذب گردشگر و توسعه خدمات گردشگری خود موفق عمل نماید که در این بین می‌توان به ایجاد بازارچه‌های دائم و موقت (فصلی) در روستاها اشاره کرد چنان‌که همدان، پتانسیل آن را دارد که محصولات فراوری شده، صنایع دستی، محصولات کشاورزی و سایر آورده‌های خود را در این بازارچه‌ها به فروش برساند. عضو هسته پژوهشی کارآفرینی و نوآوری دانشگاه صنعتی شریف در پایان صحبت‌های خود با خبرنگار سرویس گردشگری سپهرغرب عنوان کرد: بایستی به بحث آموزش نیز توجه داشت به نوعی‌که اگر آموزش در این خصوص رونق بگیرد می‌تواند یاری‌گر توسعه روستایی شود و مانع از جریان منفی مهاجرت از روستاها به شهر شود و حتی موجب سرمایه‌گذاری شهروندان در مناطق روستایی خواهد شد.

آینده مبهم گردشگری روستایی

روستاها گنجینه‌های گردشگری هستند چرا که در روستاها راه برای لمس تمامی فرهنگ و آداب و رسوم مهیا است و می‌توان تمامی سنت‌های گذشته و آب و هوای پاک و بوی نان تازه را در آن تجربه کرد. اما به راستی چند نفر از ما خاطرات خوبی از روستاها داریم و گلایه‌ها از نامناسب بودن جاده، نبود سرویس‌های بهداشتی و کمبود خدمات درمانی در این روستاها را نشنیده‌ایم؟ چند بار برایتان پیش آمده که مشکل آنتن‌دهی تلفن همراه را در روستاها تجربه کرده باشید یا آن‌که با ورود به یک روستا مثل فردی بیگانه و البته ترساک به شما نگریسته شده است؟

به راستی فرهنگ گردشگری در روستاها نیازمند تقویت است و در این بین نیاز است از سوی دیگر گردشگران نیز ورود خود به روستا را مانند دگر جزیرهای دور افتاده بدون قوانین خاص نباید بشمرند! با همه این‌ها در نشست و اجلاس جهانی گردشگری که سال ۲۰۱۸ در همدان برگزار شد، قرار شد تا مرکز بین‌المللی صنایع‌دستی و گردشگری در همدان تأسیس شود که این امر می‌تواند همدان را نه تنها برای سال ۲۰۲۰ بلکه در سال‌های شمادی در جهان مطرح سازد اما به راستی این وعده تا چه حد عملی شده است؟

چشم‌انداز همدان در زمینه گردشگری ۲۰۲۰ چیست؟ آیا قرار است کارهای روزانه، تبلیغات محدودمان و برنامه‌های قدیمی‌مان را ادامه دهیم یا به فکر برندسازی، آموزش روستاییان، بهبود زیرساخت‌های روستایی هستیم؟

کرد: در صنایع دستی دو بخش یعنی صنایع‌دستی رایج و صنایع‌دستی منسوخ شده وجود دارد که موضوع و نکته مهم در این بین، بحث صنایع دستی منسوخ شده است. وی در این راستا با تأکید خاطر نشان کرد: بایستی به صنایع‌دستی تولید شده و صنایع دستی ای که در گذشته تولید می‌شده اما دیگر در حال حاضر کنار گذاشته شده است، توجه داشته باشیم؛ در حال حاضر دنیا به سمتی می‌رود که مخاطبان گردشگری در پی بهره‌مندی از صنایع دستی هستند که در روزگاران قدیم مورد استفاده بوده است بدین‌سان احیا و زنده نگه‌داشتن این صنایع دستی می‌تواند به گردشگری استان همدان کمک کند.

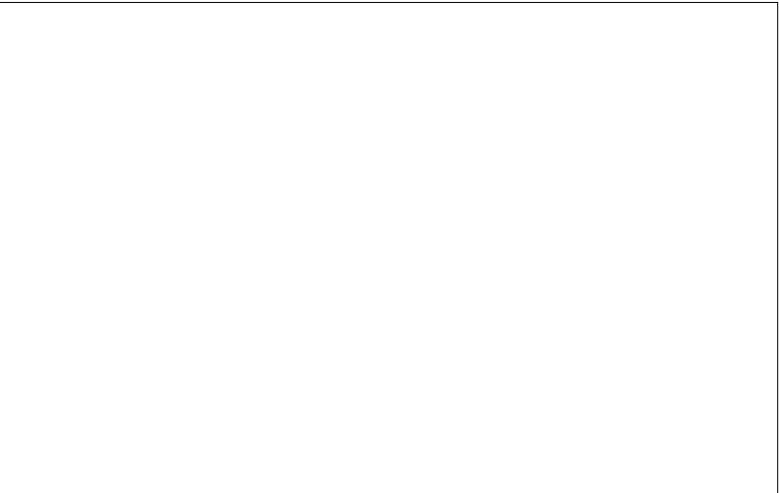
پیروز در ادامه صحبت‌های خود به موضوع صنایع تبدیلی اشاره کرد و افزود: صنایع تبدیلی و فراوری در استان می‌تواند در زمینه‌های مختلف کشاورزی، صنعتی، خدماتی به توسعه روستایی کمک کند چنان‌که اگر بتوانیم در روستاهای همدان از خام‌فروشی فاصله بگیریم و به سمت تولید محصولات فراوری شده و صنایع تبدیلی برویم این موضوع قطعاً می‌تواند باعث شود که ارزش افزوده این محصولات در استانمان بماند.

رسوغات همدان سنتی تولید و سنتی عرضه می‌شود

عضو هسته پژوهشی کارآفرینی و نوآوری دانشگاه صنعتی شریف با بیان این‌که قسوی عمل کردن در بحث بسته‌بندی می‌تواند در حوزه ارائه صنایع دستی یاری‌گر باشد، اظهار کرد: از سسویی سوغات استان همدان نیز زیرمجموعه صنایع تبدیلی است اما خیلی از سوغات استان بدون آن‌که روی برندینگ آن کاری شود، به شکل سنتی تولید و به همان شکل سنتی نیز در بازار عرضه می‌شود بدین‌سان اگر‌با ایجاد مجتمع‌هایی بتوانیم هدفمند روی برندینگ سوغات همدان کار کنیم در نتیجه می‌توانیم در بازار داخلی و خارجی موفق عمل کنیم.

وی با تأکید بر لزوم بهسازی فضای روستایی یادآور شد: توجه به فضاها و خانه‌های روستایی که ظرفیت جذب گردشگر را دارند، بایستی مدنظر قرار گیرد و در این زمینه موضوع تخصیص بودجه در جهت بهسازی خانه‌های منتخب روستا با کاری آمایشی می‌تواند به جذب مخاطبان گردشگری کمک کند.

پیروز با اشاره به اقامت‌گاه‌های گردشگری و بوم‌گردی در روستاها گفت: روستاهای استان همدان در این زمینه با رونق گرفتن خانه‌های گردشگری و بوم‌گردی، پتانسیل‌های خوبی دارد که می‌توان از آن در جذب مخاطبان گردشگری کمک گرفت چنان‌که اقامت در این خانه‌های بوم‌گردی برای گردشگران

صنایع دستی منسوخ شده در روستاهای همدان

در ادامه گفت و گویی با امید پیروز، مدرس و مشاور دوره‌های مدیریت، کسب وکار و کارآفرینی و عضو هسته پژوهشی کارآفرینی و نوآوری دانشگاه صنعتی شریف در زمینه توسعه گردشگری روستایی در همدان با توجه به چشم انداز گردشگری ۲۰۲۰ در همدان انجام شد که متن این گفت و گو را در ادامه می‌خوانید:

امید پیروز با تأکید بر پتانسیل‌های گردشگری همدان عنوان کرد: این پتانسیل‌ها و نقاط مثبت در همدان، فرصتی برای گردشگری همدان است و استان همدان می‌تواند با تقویت این نقاط قوت و از بین بردن نقاط منفی گام بلندی را برای موفقیت در جذب توریست و گردشگر و البته توسعه روستایی بردارد.

وی در ابتدا به بافت‌های تاریخی روستاهای استان همدان اشاره کرد و افزود: همدان قدمتی ۲ هزار و پانصد ساله در تاریخ و تمدن دارد و دروازه تمدن ایران و تمدن شرق بوده است و روستاهای همدان نیز پتانسیل‌های خوبی در این زمینه دارند که نیازمند توجه و اختصاص بودجه برای حفظ بافت تاریخی آن‌ها است.

مدرس و مشاور دوره‌های مدیریت، کسب وکار و کارآفرینی در این خصوص از وجود بافت‌های تاریخی در روستاهای شهرستان‌های نهاوند، تویسرکان، ملایر و رزن یاد کرد و گفت: توجه به این بافت‌ها می‌تواند یاریگر توسعه استان باشد.

پیروز در ادامه به لزوم توجه به صنایع‌دستی در روستاهای همدان پرداخت و در این زمینه مطرح

قابلیت دسترسی به مکان گردشگری و اصلاح و ایمنی جاده‌ها، تبلیغات گسترده روستاهای هدف گردشگری، مرتفع ساختن مشکلات پیش پا افتاده‌ای چون نبود آنتن تلفن همراه درروستاهای هدف گردشگری یا وجود آب شرب دائمی در این مناطق همه و همه از برنامه‌های اولیه برای روستاهای گردشگری همدان است؛ روستاهایی که پس از شنیدن صحبت‌های اهالی آن و دهبیاران و شورایاران، خاطرت مکدر می‌شود. از گلابه‌های اهالی خاکو نسبت به ساخت خانه‌هایی بر فراز تپه‌های خاکو گرفته تا ناراحتی گردشگران از عدم وجود آنتن در مسیر ملجمدره و حبشی، از راه پر خطر مانیزان تا کمبود آب شرب در ورکانه و از احداث کمپ ترک اعتیاد در جوار خانه بوم‌گردی اپرو تا... همه و همه نشان از بی‌توجهی به رونق گردشگری روستایی و کشاورزی در همدان دارد، گویی صرف انتخاب چندین روستای هدف گردشگری و انتخاب چند منطقه جالب به منظور مناطق نمونه گردشگری کافی و گره گشاست!

اما به راستی که انتخاب یک استان به عنوان پایتخت گردشگری روستایی ۲۰۲۰ در گرو زنجیره‌ای از اقدامات منطقی و سلسله مراتبی است که می‌بایستی در قالب طرح‌ها و برنامه ریزی‌های روستایی مورد توجه واقع شود و قدم در راه رضایت‌مندی گردشگران و بازاریابی برداشت. در این بین باید بدانیم که با فراهم کردن امکانات مناسب و خدمات مطلوب می‌توان سطح رضایت بازدیدکنندگان و گردشگران را ارتقا بخشید و همین امر منجر به بازگشت مجدد آن‌ها به آن روستا خواهد شد نه آن که حتی اهالی آن روستا تن به مهاجرت و اسکان در حاشیه‌های شهر همدان بدهند و از روستایشان فراری شوند.

از سویی با قدم زدن در برخی از روستاهای هدف گردشگری همدان متوجه می‌شوید که فرهنگ مهمان‌پذیری تا چه حد پایین است و نبود خدمات بهداشتی و درمانی تا چه حد دردرسرا!؛

بدین سان باید قبول کرد که مسئولان مربوطه در همدان بایستی با برنامه‌ریزی و مدیریت صحیح بستر را در راستای حضور گردشگران در مناطق روستایی خود فراهم آورند تا از این طریق موقعیت‌های بهتری در جهت توسعه گردشگری رقم بزنند و همدان بتواند در بحث گردشگری ۲۰۲۰ مطرح باشد.

لزوم توسعه فرهنگ و مهارت‌های گردشگری از طریق شناسایی فرصت‌های کارآفرینانه

در این خصوص با تأکید بر لزوم توجه به بازاریابی و سیاست‌های مورد نیاز در بحث گردشگری روستایی

سپهرغرب، گروه گردشگری – شکبیا کولیوند: روستاهای استان همدان چون بسیاری از نواحی روستایی دیگر در کشور این روزها از نظر اقتصادی با چالش‌هایی مواجه است چرا که از طریق مشاغل موجود در روستا و روش‌های سنتنی در آمد چندانی برای روستاییان حاصل نمی‌شود بدین سان، فعالیت‌های گردشگری می‌توانند خلا اقتصادی روستاییان را ایجاد مشاغل پایدار و متنوع پُر کند اما به راستی با توجه به این که گردشگری روستایی در سال ۲۰۲۰ در یکی از شهرهای کشورمان برگزار خواهد شد، آیا همدان در این مسیر قدم‌ها مناسبی برداشته یا هم چنان در حد سنگ فرش کردن خیابان‌های این روستا پیش می‌رود و خبری از آموزش، فرهنگ مهمان پذیری و زیرساخت‌های دیگر نیست؟!

اهمیت اقتصادی گردشگری و ایجاد اشتغال پایدار در این حوزه می‌تواند به عنوان موتور اقتصادی کشورمان مطرح باشد و حال که شهر و روستاهای ایران زمینه‌های رونق گردشگری را دارند به راستی چرا نباید قدم در راه گردشگری پایدار نهاد و زمینه را برای رشد و رونق گرفتن آن مهیا ساخت.

استان همدان با جاذبه‌های طبیعی، فرهنگی و تاریخی فراوان می‌تواند در زمینه‌های مختلف گردشگری از گردشگری ورزشی، سلامت، علمی، غذا، تاریخی گرفته تا گردشگری روستایی و کشاورزی مطرح باشد و اشتغال را درسطوح مختلف ملی، منطقه‌ای و محلی به ارمغان آورد اما در این راه باید بدانیم که نمی‌توان با اتکا به انتخاب چند روستای هدف گردشگری خرسند بود و به خود بالید بلکه توسعه گردشگری به ویژه گردشگری روستایی و کشاورزی نیازمند برنامه‌ریزی جامع و کارآمد است. مسئله رضایت گردشگر، نقش مهمی در موفقیت بازاریابی مقصد گردشگری ایفا می‌کند چرا که انتخاب مقصد، مصرف کالا و خدمات گردشگری و تصمیم به بازگشت دوباره به مقصد همه تحت تاثیر میزان رضایت‌مندی مسافران است.

امروزه بازاریابی گردشگری به عنوان یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های توسعه گردشگری و جذب منافع اقتصادی قابل توجه است و در این میزان جلب رضایت گردشگران از مؤلفه‌های اساسی در موفقیت بازاریابی گردشگری است بدین سان بایستی به امکان اقامتی مناسب، امکانات و خدمات تفریحی و رفاهی، خدمات بهداشتی و درمانی در روستاها توجه کرد و همچنین سعی در پاکیزه بودن مکان‌های گردشگری و تأمین ایمنی و امنیت آن مناطق از جمله نیازهای گردشگری روستایی است.

سپهرغرب، گروه گردشگری: زیبایی‌های معماری ایرانی- اسلامی را در خانه‌های تاریخی بروجرد می‌توان به تماشا نشست؛ خانه‌هایی با پنجره‌های رنگی، حیاط دل‌باز، حوض آبی و آسمانی آبی‌تر؛ اینجا آرامش و رنگ موج می‌زند.

وقتی حرف از خانه‌های تاریخی و تجلیگاه معماری ایرانی - اسلامی می‌شود، در غرب کشور کمتر شهرستانی را می‌توان پیدا کرد که به‌مانند بروجرد دارای این‌همه قابلیت و ظرفیت در زمینه این میراث ارزشمند باشد.

گشتی در محلات قدیمی بروجرد

وجود آثاری چون مسجد امام و مسجد جامع به‌عنوان نمادی از معماری ارزشمند ایرانی - اسلامی، وجود ده‌ها خانه تاریخی منحصربه‌فرد و زیبا و محله‌های قدیمی که همچنان ساختار گذشته خود را حفظ کرده‌اند همه و همه از بروجرد یک شهر کهن‌نظیر ساخته است.

بروجرد را دیار خانه‌های تاریخی و پایگاه هنر «ورشو» نام نهاده‌اند، شهرستانی که همچنان بخش عمده‌ای از بافت تاریخی خود را حفظ کرده تا بتواند به‌عنوان یکی از ارزشمندترین شهرستان‌ها به لحاظ بافت تاریخی در ایران اسلامی خود را مطرح کند. محدوده قدیمی شهر بروجرد با مساحتی بالغ بر ۲۸۰ هکتار همچنان ساختار تاریخی خود را حفظ کرده است، محدوده‌ای که نزدیک به ۵۰ خانه تاریخی را در خود جای‌داده و امروزه بیشتر در محدوده خیابان‌های جعفری، صفا، شهیدا و بحرالعلوم قرار گرفته‌اند.

این بافت تقریباً شامل حدود تقریبی شهر بروجرد در سال ۱۸۵۰ میلادی است که بر اساس نقشی‌ای که در آن سال توسط ارتش روسیه از این شهر تهیه‌شده تعریف‌شده است. بافت تاریخی بروجرد چهار محله یا کوی دودانگه، صوفیان، یخچال و رازان داشته است. دودانگه محله اصلی و مرکز تجاری و اقتصادی این بافت به شمار می‌رود. محله‌هایی یاد شده هرکدام دارای بیش از یک زیر محله بوده که با دارا بودن ویژگی‌های یک مجموعه شهری محدودتر از محله‌های اصلی هستند.

وجود ۵۰ خانه تاریخی در بروجرد

بافت ارزشمند و تاریخی بروجرد باوجود زیر محله‌ها و محله‌های منسجم خود دارای ارزش تاریخی و گردشگری فراوانی است که متأسفانه از این سرمایه چندان استفاده برای رونق گردشگری تاریخی در این شهر صورت نگرفته است. بناهای تاریخی قابل‌توجهی مانند امامزاده جعفر، مسجد جامع بروجرد و مسجد سلطانی در بافت تاریخی بروجرد قرار گرفته‌اند که قدمت برخی از آن‌ها به بیش از هزار سال می‌رسد.

بازار قدیمی بروجرد و چندین کاروانسرای تاریخی نیز در همین منطقه قرار گرفته‌اند. بیش از ۵۰ خانه تاریخی در این بافت قرارگرفته که برخی از آن‌ها از معماری جالب‌توجهی برخوردار هستند. خانه بیرجندی، خانه طباطبایی و خانه افتخار الاسلام از این گروه هستند.

حجت یارمحمدی مدیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری بروجرد در این رابطه با اشاره

تماشای زیبایی‌های معماری ایرانی-اسلامی در بروجرد؛

محله گردی در دیار خانه‌های تاریخی اینجا آرامش و رنگ موج می‌زند

به بافت تاریخی بروجرد، اظهار داشت: در بافت تاریخی حدود ۲۸ هکتاری محله‌های تاریخی «دودانگه»، «یخچال»، «رازان و بروا» و همچنین «صوفیان» وجود دارد.

خانه تاریخی «کمال الدین طباطبایی»

وی با اشاره به خانه تاریخی «کمال الدین طباطبایی» در بافت تاریخی شهرستان بروجرد، عنوان کرد: این خانه تاریخی مربوط به دوره قاجاریه بوده که در حال حاضر به عنوان موزه مردم شناسی از آن استفاده می‌شود.

مدیر میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری بروجرد در ادامه با بیان اینکه اشیای تاریخی موجود در موزه این خانه تاریخی مربوط به دوره قاجاریه و تعدادی از معاصر بوده، افزود: همچنین قدیمی ترین شیء موجود در آن مربوط به دوره صفویه است.

یارمحمدی در ادامه با اشاره به خانه تاریخی «ابوطالب بیرجندی» در شهرستان بروجرد، تصریح کرد: این خانه تاریخی در دو بخش بوده که ساخت آن ترکیب آجر در دو طبقه و ۱۳ اتاق است. وی، بیان داشت: این ۱۳ اتاق به صورت تو در تو با یکدیگر ارتباط دارند و حیات اصلی این ملک تاریخی را محصور کرده‌اند.

